

YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMLARI ÖĞRENCİ DİSİPLİN SORUŞTURMASI

GENEL AÇIKLAMALAR

2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 54. maddesinde öğrenci disiplin soruşturmasına ilişkin esaslar belirlenmiştir. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 65. maddesinin a fıkrasının (9) bendine göre; “öğrencilerin disiplin işlemleri, disiplin amirlerinin yetkileri ve disiplin kurullarının teşkili ve çalışması ile ilgili hususlar” Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

Söz konusu yetkiye dayanılarak Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği çıkarılmıştır. Yönetmelik; kanun, tüzük, yönetmelik ve yönergelerin öğrencilere yüklediği görevleri yükseköğretim kurumu içinde ve dışında yerine getirmeyen, uyulması gerekli hususlara uymayan, yasaklanan işleri yapan veya öğrencilik sıfat, şeref ve haysiyeti ile bağdaşmayan hal ve harekette bulunan öğrencilere verilecek disiplin cezalarını, usul ve teşkilatla ilgili hükümleri belirtmek amacıyla düzenlenmiştir (m. 1).

Yükseköğretim kurumlarında eğitim-öğretim gören öğrencilere ilişkin disiplin suçları, disiplin cezaları ve bu cezaları vermeye yetkili disiplin amirleri, disiplin kurulları ile disiplin soruşturması, disiplin cezalarına itiraz ve bu cezaları uygulama usul ve esaslar bu Yönetmelik’te gösterilmiştir (m. 2).

Ancak hemen belirtilmesi gerekir ki; düzenlemenin uygulamasında Danıştay içtihatları büyük ölçüde yol gösterici olmaktadır.

DİSİPLİN SUÇLARI VE CEZALARI

Genel Bilgiler

Yönetmelikte, önce disiplin cezaları gösterilmiş; daha sonra sözkonusu disiplin cezalarını gerektiren fiiller belirtilerek disiplin suçları düzenlenmiştir.

Disiplin cezaları şunlardır (m. 3):

a) Uyarma: Öğrencinin, öğrencilikle ilgili davranışlarında daha dikkatli olması gerektiği hususunda yazılı olarak ikaz edilmesinin bildirilmesidir.

b) Kınama: Öğrenciye öğrencilik görevlerinde ve davranışlarında kusurlu sayıldığıнын yazı ile bildirilmesidir.

c) Yükseköğretim Kurumundan Bir Haftadan Bir Aya Kadar Uzaklaştırma: Öğrenciye, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırıldığıнын ve bu süre içerisinde derslere ve sınavlara katılamayacağıнын yazı ile bildirilmesidir.

d) Yükseköğretim Kurumundan Bir Yarıyıl İçin Uzaklaştırma: Öğrenciye, yükseköğretim kurumundan bir yarıyıl uzaklaştırıldığıнын ve bu sürede öğrencilik haklarından yararlanamayacağıнын yazı ile bildirilmesidir.

e)Yükseköğretim Kurumundan İki Yarıyıl İçin Uzaklaştırma: Öğrenciye, yükseköğretim kurumundan iki yarıyıl uzaklaştırıldığıнын ve bu sürede öğrencilik haklarından yararlanamayacağıнын yazı ile bildirilmesidir.

f) Yükseköğretim Kurumundan Çıkarılma:. Öğrenciye, bir daha çıkarıldığı yükseköğretim kurumuna alınmamak üzere öğrencilikten çıkarıldığıнын yazı ile bildirilmesidir.

Disiplin Suçları

1.Uyarma Cezasını Gerektiren Fiiller

Uyarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır (m. 4):

- a) Yükseköğretim kurumu yetkililerince sorulan hususları haklı bir sebep olmadan zamanında cevaplandırmamak,
- b) Yükseköğretim kurumu yetkililerince tesbit edilen yerler dışında ilan asmak,
- c) Yükseköğretim kurumunun izniyle asılmış duyuruları, program ve benzerlerini koparmak, yırtmak, değiştirmek, karalamak veya kirletmek.

2. Kınama Cezasını Gerektiren Fiiller

Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır (m. 5):

- a) Yükseköğretim kurumu yetkililerince istenilen bilgileri eksik veya yanlış bildirmek,
- b) Ders, seminer, uygulama, laboratuvar, atölye çalışması, bilimsel toplantı ve konferans gibi çalışmaların düzenini bozmak,
- c) **(Değişik:RG-7/11/2013-28814)** Yükseköğretim kurumu içinde izinsiz olarak bildiri dağıtmak, afiş ve pankart asmak,
- ç) Yükseköğretim kurumunca asılmış duyuruları, program ve benzerlerini koparmak, yırtmak, değiştirmek, karalamak veya kirletmek,
- d) Sınavlarda kopyaya teşebbüs etmek.

3. Yükseköğretim Kurumundan Bir Haftadan Bir Aya Kadar Uzaklaştırma Cezası Gerektiren Fiiller

Yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezası gerektiren fiil ve haller şunlardır (m. 6):

- a) Öğrenme ve öğretme hürriyetini engelleyici eylemlerde bulunmak,
- b) Disiplin soruşturmalarının sağlıklı bir şekilde yürütülmesini engellemek,
- c) Yükseköğretim kurumundan aldığı kendine hak sağlayan bir belgeyi başkasına vererek kullanmak veya başkasına ait bir belgeyi kullanmak,
- ç) Yükseköğretim kurumunda kişilerin şeref ve haysiyetini zedeleyen sözlü veya yazılı eylemlerde bulunmak,
- d) Yükseköğretim kurumu personelinin, kurum içinde ya da dışında, şeref ve haysiyetini zedeleyen sözlü veya yazılı eylemlerde bulunmak,
- e) Yükseköğretim kurumunda alkollü içki içmek,
- f) Yükseköğretim kurumuna ait kapalı ve açık mahallerde yetkililerden izin almadan toplantılar düzenlemek.

4. Yükseköğretim kurumundan bir yarıyıl için uzaklaştırma cezasını gerektiren fiiller

Yükseköğretim kurumundan bir yarıyıl için uzaklaştırmayı gerektiren fiil ve haller şunlardır (m. 7):

- a) Yükseköğretim kurumu personeli ve öğrencilerini tehdit etmek,
- b) Yükseköğretim kurumlarında işgal ve benzeri fiillerle yükseköğretim kurumunun hizmetlerini engelleyici eylemlerde bulunmak,
- c) Kurum personeli ve öğrencilerine fiili saldırıda bulunmak,
- ç) Yükseköğretim kurumlarında hırsızlık yapmak,
- d) Yükseköğretim kurumu bünyesinde mevcut bina, demirbaş eşya ve benzeri malzemeyi tahrip etmek veya bilişim sistemine zarar vermek,
- e) Sınavlarda kopya çekmek veya çektirmek,
- f) Seminer, tez ve yayınlarında intihal yapmak.

5. Yükseköğretim Kurumundan İki Yarıyıl İçin Uzaklaştırma Cezasını gerektiren fiiller:

Yükseköğretim kurumundan iki yarıyıl için uzaklaştırmayı gerektiren fiil ve haller şunlardır (m. 8):

- a) Yükseköğretim kurumu görevlilerine karşı cebir ve şiddet kullanarak görevin yapılmasına engel olmak,
- b) Öğrencilere karşı cebir ve şiddet kullanarak yükseköğretim hizmetlerinden yararlanmalarını engellemek,
- c) **(Değişik:RG-7/11/2013-28814)** Suç sayılan eylemleri işlemek veya bir kimseyi veya grubu, cebir veya tehditle suç sayılan bir eylemi düzenlemeye veya böyle bir eyleme katılmaya zorlamak,
- ç) Yükseköğretim kurumları içerisinde uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanmak, taşımak, bulundurmak,
- d) Sınavlarda tehditle kopya çekmek, kopya çeken öğrencilerin sınav salonundan çıkarılmasına engel olmak, kendi yerine başkasını sınava sokmak veya başkasının yerine sınava girmek,
- e) Yükseköğretim kurumlarında cinsel tacizde bulunmak,
- f) Yükseköğretim kurumlarında 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna aykırı olarak ateşli silahlarla mermilerini ve bıçaklarla saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel olarak yapılmış bulunan diğer aletleri, patlayıcı maddeleri taşımak ve bulundurmak,
- g) Yükseköğretim kurumunun bilişim sistemine girerek kendisine veya başkasının yararına haksız bir çıkar sağlamak.

6. Yükseköğretim Kurumundan Çıkarma Cezasını Gerektiren Fiiller

Yükseköğretim kurumundan çıkarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır (m. 9):

- a) Mahkeme kararıyla kesinleşmiş olmak kaydıyla, suç işlemek amacıyla örgüt kurmak, böyle bir örgütü yönetmek veya bu amaçla kurulan örgüte üye olmak, üye olmamakla birlikte örgüt adına faaliyette bulunmak veya yardım etmek,
- b) Yükseköğretim kurumlarında uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri satmak, satın almak, başkalarına vermek ve ticaretini yapmak,
- c) 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna aykırı olarak ateşli silahlarla, mermilerini ve bıçaklarla saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel olarak yapılmış bulunan diğer aletleri, patlayıcı maddeleri kullanmak,
- ç) Kişilerin vücudu üzerinde cinsel davranışlarda bulunmak suretiyle cinsel dokunulmazlıklarını ihlal etmek.

7. Benzer Nitelik Taşıyan Fiiller

Yükseköğretim kurumundan uzaklaştırma ve çıkarma cezasını gerektiren disiplin suçları dışında, uyarma ve kınama cezası verilmesini gerektiren eylemlere nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzer eylemlerde bulunanlara da aynı türden disiplin cezaları verilir. (m. 10).

Söz konusu hüküm, **suçta kanunilik ilkesi** ve bu ilkenin zorunlu bir sonucu olan **kıyas yasağı** ve **belirlilik ilkesini** ihlal etmektedir. Hangi fiillerin suç oluşturduğu, unsurları itibarı ile kanunda açıkça belirtilmelidir. Nitekim Anayasa Mahkemesi, disiplin suç ve cezalarını suçta ve cezada kanunilik ilkesinin güvence altına alındığı Anayasanın 38. maddesi kapsamında olduğunu belirtmiştir. Anayasa Mahkemesi'ne göre; *“Yönetim, yasal belirleme ve dayanak olmadan herhangi bir davranışın yaptırım gerektirdiğini takdir edip kendi yetkisiyle kural koyamaz. Yönetimsel yaptırımlar, yönetimin karar ve işlemlerinin denetimi en zorunlu olanlarındandır. Suç ve cezalar anayasaya uygun olarak yasayla konulabilir. Yönetim*

kendiliğinden suç ve ceza yaratamaz... Kanunsuz suç ve ceza olmaz ilkesi uyarınca bir hukuk devletinde, ceza yaptırımına bağlanan her eylemin tanımı yapılmalı suçlar kesin biçimde ortaya konmalıdır.” (AYM, 19.4.1988, E. 1987/16, K. 1988/8, AMKD, sayı. 24, s. 109)

DİSİPLİN SORUŞTURMASI SÜRECİ

a) Ceza Kovuşturması İle Disiplin Soruşturmasının Bir Arada Yürütülmesi

Aynı olaydan dolayı, öğrenci hakkında ceza kovuşturmasının başlamış olması, disiplin soruşturmasını geciktirmez. Öğrenci hakkında ceza kovuşturması açılmış olması, kanuna göre mahkûm olması veya olmaması disiplin cezasının verilmesine engel teşkil etmez. (m. 17).

Disiplin suçu oluşturan bazı fiiller, aynı zamanda ceza yasalarında suç olarak tanımlanmış olabilirler. Böyle bir durumda ceza kovuşturması ve disiplin soruşturması birbirinden bağımsız olarak yapılacaktır. Öğrenciye hem disiplin cezasının hem de ceza yasalarında öngörülen adli cezaların verilmesi mümkün olabilecektir.

Ancak; uygulamada, aynı fiil hakkında verilen ceza mahkemesi kararının, disiplin cezasının verilmesinde göz önünde bulundurulacağı kabul edilmektedir. Danıştay’a göre; “... disiplin suçu aynı zamanda ceza yasasına göre de suç niteliğinde ise ve ceza yargılaması sonucunda suçun unsurlarının oluşmaması ya da suçun o kişi tarafından işlenmediğinin saptanması gerekçesiyle ilgili beraat etmiş ise, bu beraat kararının disiplin cezası verilmesindeki bağlayıcılığı tartışsızdır” (Danıştay 10. D, 27.10.1987, E.1987/2015, K. 1987/1721, DD, sayı. 70-71, s. 550, Aynı yönde Danıştay 10. D, 30.5.1990, E. 1990/1731, K. 1990/1248, DD, sayı. 81, s. 349)

Buna göre; adli yargıda suçun sanık tarafından işlenmediği, suçun unsurlarının oluşmadığı gerekçesiyle beraat kararı verilmiş ise, öğrenci hakkında disiplin cezası verilemeyecektir. Doktrinde, hukuka uygunluk nedenlerinin (meşru müdafaa, zorda kalma, kanun hükmünün yerine getirilmesi vs.) bulunmasından dolayı verilen beraat kararlarının da disiplin cezasının verilmesinde bağlayıcı olduğu kabul edilmektedir. Çünkü, hukuka uygunluk nedenleri tüm hukuk düzeni bakımından fiilin hukuka aykırılığını ortadan kaldırır.

Diğer taraftan, ceza mahkemesinin bazı kararları; disiplin cezası vermeye yetkili makamların takdir yetkisini ortadan kaldırmamaktadır. Genellikle, “şüpheden sanık yararlanır” ilkesi uyarınca verilen delil yetersizliğinden dolayı beraat kararlarının disiplin makamlarını bağlamayacağı kabul edilmektedir. Nitekim Danıştay’a göre; “delil yetersizliği nedeniyle verilen bir beraat kararı disiplin cezası verilmesi konusunda mutlak anlamda bağlayıcı nitelikte değildir. Esasen ceza hukuku açısından da delil yetersizliği nedeniyle beraat kararı da tam aklanma niteliği taşımamaktadır. Bu nedenle, davacının delil yetersizliğinden beraat etmesi karşısında olayın, disiplin soruşturması sırasında toplanan deliller ve tanık ifadeleriyle irdelenmesi gerekmektedir.” (Danıştay 10. D, 27.10.1987, E. 1987/2015, K. 1987/1721, DD, sayı. 70-71, s. 550)

Ceza kovuşturmasının zamanaşımına uğraması, disiplin soruşturması yapılmasına ve disiplin cezası verilmesine engel değildir. Bunun yanında, Danıştay; kamu davasının düşmesine karar verilmesi, ceza yargılaması sonunda verilen mahkumiyet hükmünün ertelenmiş (tecil) olması durumlarını, disiplin cezası vermeye engel bir sebep olarak görmemektedir. Bu gibi durumlarda, disiplin soruşturması kapsamında toplanan deliller değerlendirilerek disiplin cezası verilip verilmemesi konusunda bir karar verilecektir.

b) Yer Değiştirmenin Etkisi

Öğrencinin, disiplin suçu işledikten sonra yükseköğretim kurumu içinde yer değiştirmesi veya yükseköğretim kurumunu değiştirmiş bulunması veya yükseköğretim

kurumundan her ne sebeple olursa olsun ayrılmış olması, soruşturma açılmasına, devamına ve gerekli kararların alınmasına engel teşkil etmez. (m. 14/f.5).

c)Zamanaşımı

Disiplin soruşturmasına olayın öğrenilmesini müteakip derhal başlanır. Soruşturma, onay tarihinden itibaren onbeş gün içinde sonuçlandırılır. Soruşturmanın bu süre içerisinde bitirilememesi halinde soruşturmacı, gerekçeli olarak ek süre verilmesi talebinde bulunur. Soruşturma açmaya yetkili disiplin amiri, uygun bulduğu taktirde soruşturma süresini uzatabilir.

(2) Bu Yönetmelikte sayılan disiplin suçu niteliğindeki eylemleri işleyen öğrenciler hakkında, bu eylemlerin işlendiğinin soruşturma açmaya yetkili amirlerce öğrenildiği tarihten itibaren;

a) Uyarma, kınama, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezalarında bir ay içinde,

b) Yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma ile yükseköğretim kurumundan çıkarma cezalarında üç ay içinde,

disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde, disiplin cezası verme yetkisi zaman aşımına uğrar.

(3) Disiplin cezasını gerektiren eylemlerin işlendiği tarihten itibaren, en geç iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde, disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar. Ancak, disiplin amir veya kurulunun, bir adli yargı hükmüne ihtiyaç duyduğu hallerde; zamanaşımı süresi adli yargı hükmünün kesinleştiği günden itibaren başlar. Söz konusu ihtiyaç, yetkili disiplin amir veya kurulunun alacağı bir karar ile tespit edilir(md.13).

d)Yazışma Şekli

Tebliğat usulü Yönetmeliğin 27. maddesinde belirtilmiştir:

aa) Disiplin soruşturması dolayısıyla her türlü tebligat, imza karşılığı elden teslim veya öğrencinin yükseköğretim kurumuna bildirdiği adrese yazılı olarak veya tebligata elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese tebligat yapılmasını isteyen kişiye elektronik yolla tebligat yapılır. Bu yollarla tebliğin mümkün olmadığı durumlarda tebliğ varakası ilgili yükseköğretim kurumunda ilan edilmek suretiyle tebligat tamamlanmış sayılır.

bb) Yükseköğretim kurumuna kaydolurken bildirdikleri adresi değiştirdikleri halde, bunu mensubu bulundukları kurumlara kaydettirmemiş bulunan veya yanlış veya eksik adres vermiş olan öğrenciler, yükseköğretim kurumunda mevcut adreslerine tebligatın yapılmış olması halinde, kendilerine tebligat yapılmış sayılır.

Kişilerle olan yazışmalarda 27 inci maddedeki tebliğ şekli saklı kalmak üzere, diğer hususlarda 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

Evrakın elden verilmesi halinde de imzalı belge soruşturma dosyasında saklanır (m. 29).

e)Disiplin Suçunu Soruşturmaya Yetkili Amir

Disiplin soruşturması açmaya yetkili amirler şunlardır;

a) Fakülte öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı dekan,

b) Enstitü öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı enstitü müdürü,

c) Yüksekokul ve meslek yüksekokulu öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı müdür,

ç) Konservatuvar öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı konservatuvar müdürü,

d) Müşterek alan veya mekanlarda toplu öğrenci eylemleri ile ilgili olarak üniversite rektörleri.

Soruşturma açmaya yetkili amirler, soruşturmayı bizzat yapabilecekleri gibi soruşturmacı veya soruşturmacılar tayini suretiyle de yaptırabilirler(m.12)

f)Disiplin Suçu İşlendiğinin Öğrenilmesi

Disiplin soruşturmasına, disiplin suçu teşkil eden fiilin disiplin soruşturması yapmaya yetkili amir tarafından öğrenilmesi üzerine başlanır. Disiplin suçu teşkil eden fiilin, çeşitli yollarla öğrenilmesi mümkündür:

aa) Disiplin soruşturması yapmaya yetkili amir, disiplin suçu teşkil eden fiili bizzat öğrenmiş olabilir,

bb) Fiilin işlenmesi sırasında yetkililer tarafından tutanak tanzim edilmiş olabilir **(ÖRNEK 1)**,

cc) Disiplin suçu işlendiğini tespit eden başka merci veya kişiler yahut disiplin suçu teşkil eden fiile maruz kalan kişiler; fiili, disiplin amirine bildirebilir.

dd) Yapılan denetim ve incelemeler sonucunda disiplin suçu işlendiği öğrenilebilir.

ee) Aynı fiil hakkında başlatılan adli soruşturma sonucunda öğrenilebilir.

f) Soruşturma Açma Kararı

Yönetmelikte “soruşturma açma kararı” verilmesinden söz edilmemektedir. Danıştay, soruşturma ile yetkili makamların disiplin suçunu öğrenerek harekete geçmesi ile soruşturmanın açılmış olduğu yönünde kararlar vermektedir: “*Soruşturma bilgi-belge toplayarak bir durumu aydınlatmak için yapılır. Disiplin soruşturması açılması ise yetkili kurulların harekete geçmesi, bu konuda çalışma yapması demektir. ...savunmanın alınmış olması, disiplin soruşturması açıldığı ve yapıldığını gösterir. ...davacının eylemi nedeniyle disiplin amirince savunması alınmakla disiplin soruşturması açıldığı anlaşılmaktadır.*” (Danıştay 8. D, 30.3.1992, E. 1991/1706, K. 1992/549, DBİM).

Buna göre; disiplin soruşturması açmakla yetkili makamların, yazılı bir “soruşturma açma kararı” vermeleri bakımından bir zorunluluk yoktur. Disiplin suçunun öğrenilmesi üzerine ilk soruşturma işleminin yapılması ile soruşturma da kendiliğinden açılmış olacaktır.

g) Soruşturma Emri (Soruşturma Onayı) Verilerek Soruşturmacı Tayin Edilmesi

Disiplin soruşturmasına olayın öğrenilmesini takip eden ilk mesai gününde başlanır. Soruşturma yapmaya yetkili amir, disiplin soruşturmasını bizzat yapılabileceği gibi, soruşturmacı tayin etmek suretiyle de yapabilir. Soruşturmanın; soruşturmacı tayini suretiyle yapılması halinde soruşturma emri geciktirilmeden soruşturmacıya bildirilir **(ÖRNEK 2)**. Soruşturma, onay tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde sonuçlandırılır (m. 13/f.1).

Yönetmeliğe göre; yükseköğretim kurumlarında disiplin soruşturması soruşturma yetkisine sahip disiplin amiri tarafından bizzat yapılabileceği gibi, soruşturmacı tayin edilmek suretiyle de yapılabilir. Uyarma, kınama ve yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezaları, doğrudan doğruya disiplin suçunu soruşturmaya yetkili amirlerce verilmektedir. Ancak hemen belirtilmesi gerekir ki; disiplin soruşturmasının disiplin amiri tarafından bizzat yürütülmesi mümkün olmakla birlikte, soruşturmanın aynı zamanda disiplin cezası vermekle de yetkili olan disiplin amiri tarafından değil, ayrıca atanacak bir soruşturmacı tarafından yürütülüp sonuçlandırılması daha uygundur.

Disiplin cezalarının, idari işlem niteliğindedir. Disiplin cezalarının idari işlem niteliğini taşımasına rağmen, Danıştay, ceza hukukunda hakim olan birçok ilkeyi disiplin suç ve cezaları alanında da uygulamaktadır. Disiplin amirinin; hem disiplin soruşturmasını yürütmesi ve bu kapsamda delil toplaması hem de bu delilleri değerlendirerek disiplin cezası vermesi ceza usul hukukunda hakim olan **“çelişme ilkesi”** ne aykırıdır. Diğer taraftan, disiplin soruşturmasının bizzat disiplin amiri tarafından yürütülmesi halinde, ayrı bir disiplin soruşturması raporu düzenlenmesine gerek duyulmaması ihtimali vardır. Bu durum; disiplin işleminin yargısal denetiminin sağlıklı bir şekilde yapılmasını tehlikeye düşürdüğü gibi, disiplin amirinin objektif hareket edip etmediği konusunda şüphelere neden olacaktır.

Nitekim, Danıştay; verdiği bir kararda, disiplin soruşturmasıyla görevlendirilen kişinin, disiplin kurulunda yer alarak oy kullanamayacağını belirtmiştir: *“Disiplin kurulu kararlarının sağlıklı ve objektif olması, kararı veren kurul üyelerinin, olayı objektif değerlendirebilmeleriyle mümkündür. Bu itibarla, disiplin soruşturmasıyla görevlendirilen kişinin, delilleri toplayıp, ilgilinin savunmasını alıp, kendi kanaatını da bildirir şekilde hazırladığı soruşturma raporunun disiplin kuruluna intikalinden sonra, kurula katılarak oy kullanması disiplin hukukunda kabul edilmemektedir. Öte yandan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinin “Görüşme Usulü” başlığını taşıyan 26. maddesinde, kurulun gerekli görürse soruşturmacıları da dinleyebileceği belirtilmek suretiyle esasen soruşturmacıların disiplin kurulunda bulunamayacakları zımnen kabul edilmiştir. Sonuç olarak, soruşturmacının disiplin kuruluna katılarak oy kullanması, bu disiplin kurulu tarafından verilen disiplin cezasını hukuken sakatlar.”* (Danıştay 8. D, 17.6.1999, E. 1997/3109, K. 1999/4030, DD, sayı. 102, s. 504). Bu karara göre, uyarma, kınama ve yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezalarını gerektiren disiplin suçlarında, disiplin suçunu soruşturmaya yetkili amirin soruşturmayı, soruşturmacı tayin etmek suretiyle yapması yerinde olacaktır.

Disiplin soruşturması, soruşturmacı olarak tayin edilen kimsenin bu konuda resmi olarak görevlendirilmesi, yani soruşturma emri verilmesi ile başlar. Soruşturma emri, soruşturma onayı düzenlenmesi suretiyle verilir. Danıştay, usulüne uygun bir soruşturma emri verilmeden disiplin cezası verilmesini iptal nedeni teşkil eden bir usul sakatlığı saymaktadır: *“disiplin soruşturması yapan kişinin yetkili merciler tarafından bu iş için görevlendirilmiş olması gerekli bulunmaktadır.”* (Danıştay 10. D, 14.1.1985, E. 1984/492, K. 1985/10, DD., sayı. 60-61, s. 449)

Soruşturma emri; disiplin soruşturmasını yapmaya yetkili olan ve Yönetmeliğin 12. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen disiplin amirleri tarafından verilmelidir. Soruşturma emrini verme yetkisi, belirtilen disiplin amirlerine aittir. Soruşturma emrini veren disiplin amiri, soruşturmanın sınırlarını da belirlemelidir. Soruşturma yetkisine sahip disiplin amiri, vereceği soruşturma emrinde, soruşturmanın konusunu oluşturan “fiil”i ve kimin hakkında soruşturma yapılacağını açıkça belirtmelidir.

Soruşturma emrinde “fiil”in ne olduğu ve sınırları açıkça belirtilmelidir. Çünkü soruşturma sırasında soruşturma onayı verilen fiilden tamamen farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında, yeniden soruşturma onayı alınması gerekir. Fiilin kim tarafından işlendiği henüz belli değil ise, yine soruşturma emri verilebilir. Ancak soruşturma sırasında fiilin kim tarafından işlendiğinin belirlenmesinden sonra soruşturmanın sürdürülebilmesi için, soruşturmacının, disiplin amirinden yazılı onay alması gerekir.

h) Soruşturma Kapsamında Yapılacak İşlemler Ve Soruşturmacının Yetkileri

Soruşturmacının veya soruşturma komisyonunun ilk olarak, yapacağı işlemlerle ilgili bir tutanak hazırlaması uygun olur (**ÖRNEK 3**).

Danıştay'ın da belirttiği üzere; “disiplin suçlarıyla ilgili soruşturma yapılmasından amaç, olaylarla, kanıtlarının, suçun işleniş koşulları, oluş biçimi, sonuçları ve ilgililerin kişisel durumları göz önünde tutularak yansız bir biçimde incelenip değerlendirilmesi ve böylece cezalandırma yönünden sağlıklı bir sonuca ulaşılmasıdır.” (Danıştay 8. D, 25.10.1978, E. 1977/3246, K. 1978/6317, DD, sayı. 34-35, s. 382). Soruşturmanın amacı; disiplin suçu teşkil ettiği ileri sürülen fiil ve bu fiili işlediği iddia edilen kişi hakkında her türlü araştırmayı yaparak sorumluluğun belirlenmesidir.

İşte sorumluluğun belirlenmesi bakımından, soruşturmacı; tanık dinler, keşif yapabilir ve bilirkişiye başvurabileceği gibi bunları gerektiğinde istinabe sureti ile de yaptırabilir. Her soruşturma işlemi bir tutanakla tespit olunur. Tutanak; işlemin nerede ve ne zaman yapıldığı, işlemin mahiyeti, kimlerin katıldığı, ifade alınmış ise, soruları ve cevapları belirtecek şekilde düzenlenir ve soruşturmacı, katip ile ifade sahibi veya keşif sırasında hazır bulunduranlar veya belge sorumlularınca imzalanır. İstinabe talimatında tanığın kimliği, adresi ve benzeri açıklayıcı bilgiler iyice belirtilir. Tanığa usulüne uygun olarak yemin ettirilir ve yaptırılan yeminin şekli de yazılır (m. 14/f.2).

Tanığın ifadesi alınmadan önce, yemin ettirilmesi ve yeminin şeklinin de belirtilmesi gerekir. Buna karşılık soruşturulan öğrencinin ifadesi alınırken yemin ettirilmemelidir; aksi halde işlem sakatlanır.

Yükseköğretim kurumlarının bütün personeli, soruşturmacının istediği her türlü bilgi, dosya ve başka belgeleri hiçbir gecikmeye mahal bırakmaksızın vermeye ve istenecek yardımları yerine getirmeye mecburdurlar (m. 14/f.3).

1) Soruşturma Süresi Ve Ek Süre Talebi

Soruşturmanın soruşturmacı tayini suretiyle yapılması halinde, soruşturma emri gecikilmeksizin soruşturmacıya bildirilir. Soruşturmacı; soruşturmayı, kararın kendisine tebliğinden itibaren **15 gün** içerisinde bitirir. Bu süre içerisinde soruşturma bitirilemiyor ise soruşturmacı, gerekçeli olarak ek süre talebinde bulunur. Soruşturma emrini veren disiplin amiri uygun bulduğu takdirde soruşturma süresini uzatabilir (m. 13) (**ÖRNEK 4**)

i) Öğrenciye Savunma İstem Yazısının Tebliği Ve Öğrencinin Savunmasının Alınması

Öğrencinin savunmasının alınmasında uyulacak usul Yönetmeliğin 15. maddesinde düzenlenmiştir:

a) Hakkında disiplin soruşturması açılan öğrenciye atfedilen suçun neden ibaret olduğu, savunmasını yapacağı tarihten en az yedi gün önce yazılı olarak bildirilir. Bu yazıda; öğrenciden belirtilen gün, saat ve yerde, savunmasını yapmak üzere hazır bulunması istenilir.

b) Öğrenciye yollanacak davetiyede; çağrıya özürsüz olduğu halde uymadığı veya özrünü zamanında bildirmediği takdirde, savunmadan vazgeçmiş sayılacağı ve diğer delillere dayanılmak suretiyle hakkında gerekli kararın verileceği belirtilir.

c) Geçerli bir özür bildiren veya mücbir sebep dolayısıyla davete uymadığı anlaşılan öğrenciye uygun bir süre verilir. Tutuklu öğrencilere savunmalarını yazılı olarak gönderebilecekleri bildirilir (md.15/f.4) (**ÖRNEK 5**).

d) Her türlü tebligat işlerinde, bu Yönetmeliğin 27. ve 29. maddeleri hükümleri uygulanır. Tebligatın elden yapılması halinde tebellüğ belgesi dosyasında saklanır (**ÖRNEK 6**).

e) Soruşturma; öğrencinin kendini gereği gibi savunmasına imkan verecek şekilde yürütülür. Ancak savunma bahanesiyle soruşturmanın uzatılmasına imkan verilmez.

Savunma hakkı, disiplin hukukunda hakkında soruşturma başlatılan öğrenci açısından önemli bir teminattır. Savunma hakkı tanınmadan disiplin cezası verilmesi bir iptal nedenidir (Danıştay 3 D, 7.11.1983, E. 1982/2516, K. 1983/2568, DD, sayı. 54-55, s. 163). Savunma hakkının kullanılabilmesi için, disiplin suçu oluşturan fiilin ne olduğunun ve sınırlarının (yer, zaman, oluş biçimi vs.) ilgiliye bildirilmesi gerekir. Danıştay’a göre; “21.5.1986 Çarşamba günü saat 14.00’da Maliye Araştırma Merkezinde bulunmanız gerekmektedir.” biçiminde yapılan tebligat, Yönetmeliğin 16. maddesine uygun değildir (Danıştay İDDGK, 20.10.1989, E. 1989/401, K. 1989/156, DD, sayı. 78-79, s.111-114).

Öğrenciye, savunmasını hazırlaması için, **yedi günden az olmamak üzere süre** verilmesi gerekir. Öğrencinin bu süre içerisinde savunma yapmaması; sadece savunma hakkından vazgeçmiş sayılacağı anlamına gelip, disiplin suçu oluşturan fiili işlediğini ikrar ettiği anlamına gelmez. Öğrencinin savunma yapmayarak savunma hakkından vazgeçmiş olması, soruşturmacının soruşturma raporunda belirteceği kanaati yahut disiplin cezası vermeye yetkili makamın alacağı kararı olumsuz olarak etkilemez. Böyle bir durumda soruşturma sırasında toplanan diğer belge ve bilgilere göre değerlendirme yapılarak karar verilmesi gerekir.

Öğrencinin, belirtilen yer, gün ve saatte savunmasını yapmak üzere hazır bulunması ve fakat sorulan sorulara veya bazı sorulara cevap vermek istememesi halinde, öğrenci cevap vermeye zorlanmamalıdır. Anayasa Mahkemesi; disiplin cezalarının, Anayasanın 38. maddesindeki suç ve cezalara ilişkin kurallara tabi olacağını belirtmiştir. Anayasanın 38. maddesinin 5. fıkrasına göre; “Hiç kimse kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz.” Sorulan sorulara cevap vermemesi, öğrencinin aleyhine değerlendirilemez. Nitekim, öğrenci için savunma yapmak bir hak olup, öğrencinin savunma yapmak için gelmek zorunda olmaması; sorulan sorulara cevap vermek istememesi halinde zorlanamayacağını da göstermektedir (**ÖRNEK 7**).

j) Tanığa İfade İstem Yazısının Tebliği Ve Tanığın İfadesinin Alınması

Soruşturmacı; varsa tanık dinleyebilir ve gerektiğinde bunu istinabe sureti ile de yaptırabilir. Davet edilen (**ÖRNEK 8**) tanığın ifadesinin alınması işlemi bir tutanakla tespit olunur (**ÖRNEK 9**). Tutanak; işlemin nerede ve ne zaman yapıldığı, işlemin mahiyeti, kimlerin katıldığı, ifade alınmış ise soruları ve cevapları belirtecek şekilde düzenlenir ve soruşturmacı, katip ile ifade sahibi tarafından imzalanır. İstinabe talimatında; tanığın kimliği, adresi ve benzeri açıklayıcı bilgiler iyice belirtilir. (m.14/f.2).

k) İlgili Kurum Ve Kuruluşlardan Bilgi İstenmesi

Yükseköğretim kurumlarının personeli, soruşturmacıların istedikleri her türlü bilgi, dosya ve başka belgeleri hiçbir gecikmeye mahal bırakmaksızın verirler ve istenecek yardımları yerine getirirler. (m. 14/f.3) (**ÖRNEK 10**).

l) Keşif Yapma

Soruşturmacı; gerekiyorsa keşif yapabilir. Keşif işlemi bir tutanakla tespit olunur. Tutanak; işlemin nerede ve ne zaman yapıldığı, işlemin mahiyeti, kimlerin katıldığı, keşif sırasında ifade alınmış ise soruları ve cevapları belirtecek şekilde düzenlenir ve soruşturmacı, katip ile ifade sahibi veya keşif sırasında hazır bulundurulmuş veya belge sorumlularınca imzalanır (m.14/f.2).

m) Bilirkişi İncelemesi Yaptırma

Soruşturmacı; disiplin suçu teşkil eden fiilin soruşturulmasında çözümü özel ve teknik bilgiyi gerektiren konularda bilirkişi incelemesi yaptırabilir. Bilirkişi olarak görevlendirilen

kişi veya kuruma gönderilecek yazıda, hangi konuda bilirkişi incelemesi talep edildiği açık bir şekilde belirtilmelidir (m. 14/f.2).

n) Soruşturma Raporu

Soruşturma sonuçlandığında bir rapor düzenlenir. Raporda;

- a) soruşturma onayı,
- b) soruşturmaya başlama tarihi,
- c) soruşturulanın kimliği,
- d) suç konuları,
- e) soruşturmanın safhaları,
- f) deliller,
- g) alınan savunmanın  zeti
- h) her suç maddesi ayrı ayrı tahlil edilerek delillere göre suçun sabit olup olmadığı tartışılır,
- i) uygulanacak disiplin cezası teklif edilir.

Varsa belgelerin asıl veya suretleri bir dizi pusulasına bağlanarak rapora eklenir. Soruşturma raporu, dosya ile birlikte soruşturmayı a an mercie tevdi edilir (m. 16) (**ÖRNEK 11**).

o) Soruşturma Raporunun Disiplin Amirine Tevdi Edilmesi

Yönetmeliğin 16. maddesine göre; soruşturmacı, hazırladığı soruşturma raporunu, varsa belge asıl veya suretlerini bir dizi pusulasına bağlayarak gecikmeksizin soruşturma onayını vermiş olan disiplin amirine tevdi etmekle yükümlüdür (**ÖRNEK 12**). Yönetmeliğin 28. maddesine göre; disiplin soruşturma dosyaları, dizi pusulasıyla birlikte teslim edilir ve alınır. Dizi pusulasının altında teslim eden ve alanın imzaları bulunur (**ÖRNEK 13**).

Soruşturma tamamlandıktan sonra soruşturma dosyasının içeriğini göstermesi bakımından tüm belgeler “**dizi pusulası**” adı altında sıralanır ve dosyanın ilk sayfası olarak iliştirilir.

 ) Soruşturmanın Sonuçlandırılması

Disiplin cezası vermeye yetkili amirler uyarma, kınama, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezalarına, soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren engeç on gün içinde karar vermek zorundadırlar.

Diğer disiplin cezalarının verilmesini gerektiren hallerde, dosya derhal disiplin kuruluna havale edilir. Disiplin kurulu, dosyayı aldığı tarihten itibaren en geç on gün içinde karar vermek zorundadı(m.22).

SORUşTURMA SÜRECİNDE ALINAB LECEK TEDB R

Soruşturmacılar; zaruri gördükleri takdirde soruşturma süresince, soruşturulan öğrencilerin yükseköğretim kurumu binalarına girmesinin yasaklanması hususunda karar verilmesini disiplin soruşturmasını açmaya yetkili merciden isteyebilirler.(m.14/f.6)(**ÖRNEK 14**).

Danıştay’a göre; *soruşturma süresince sanık öğrencilerin yükseköğretim kurumu binalarına girmelerinin yasaklanması yolunda alınan karar, soruşturmanın sağlıklı bir*

şekilde yürütülebilmesi için başvuru için geçici bir tedbir niteliğinde olup, soruşturma bittikten sonra da uzatılarak kamu davası süresince devam ettirilmesi Yönetmeliğin 18. maddesine aykırıdır (Danıştay 8. D, 21.10.1987, E. 1987/666, K. 1987/423, DD, sayı. 70-71, s.407-409).

DİSİPLİN CEZASININ VERİLMESİ

a)Disiplin Cezası Vermeye Yetkili Amir Ve Kurullar

Uyarı, kınama ve yükseköğretim kurumlarından bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezaları ilgili fakülte dekanı, enstitü, konservatuvar, yüksekokul veya meslek yüksekokulu müdürünce verilir.

Müşterek mekanlarda işlenen disiplin suçlarından dolayı uyarı, kınama ve yükseköğretim kurumlarından bir aya kadar uzaklaştırma cezası verme yetkisi rektöre aittir.

Yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma cezası ile yükseköğretim kurumundan çıkarma cezaları, yetkili disiplin kurulunca verilir.

Fakülte, enstitü, konservatuvar, yüksekokul ve meslek yüksekokulunca yürütülen soruşturmalarda bu birimlerin yönetim kurulları, rektörlük tarafından yürütülen soruşturmalarda ise üniversite yönetim kurulu disiplin kurulu görevini yerine getirir.

Soruşturma dosyasını inceleyen rektör, dekan, müdür veya disiplin kurulu, gerekli görürse noksan saydığı belirli soruşturma işlemlerinin tamamlanmasını aynı soruşturmacıdan veya disiplin kurulunun bir üyesinden isteyebilir(m.18).

b)Disiplin Kurulu Ve Karar Verme Usulü

aa)Kurulun Toplanması

Disiplin kurulu, başkanın çağrısı üzerine belirlenecek yer, gün ve saatte toplanır(m.19/f.1).

Toplantı gündeminin hazırlanması, ilgililere duyurulması, kurul çalışmalarının düzenli yürütülmesi, başkan tarafından sağlanır(m.19/f.2).

bb)Toplantı Nisabı

Disiplin kurulu olarak yönetim kurulunun toplantı nisabı, kurul üye tam sayısının salt çoğunluğudur(m.19/f.3).

cc)Raportörlük

Disiplin Kurullarında raportörlük görevi, başkanın görevlendireceği üye tarafından yürütülür. Raportör üye, havale edilecek dosyanın incelenmesini en geç iki gün içinde tamamlar ve hazırlayacağı raporu başkana sunar(m.20/f.1).

dd)Görüşme Usulü

Kurulda öncelikle raportörün açıklamaları dinlenir. Kurul gerek görürse soruşturmacıları da dinleyebilir. Görüşmelerin bitiminde oylama yapılır ve karar başkan tarafından açıklanır(m.20/f.2).

ee)Oylama

Disiplin cezası vermeye yetkili amir veya disiplin kurulu, soruşturma raporunda önerilen cezayı kabul edip etmemekte serbesttir; gerekçelerini göstermek kaydıyla başka bir disiplin cezası da verebilir.

Disiplin kurullarında kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde, başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.

Soruşturmacı disiplin kurulu üyesi ise soruşturmasını yürüttüğü dosyanın toplantılarına katılamaz ve oy kullanamaz(m.21).

Danıştay, verdiği bir kararda **disiplin soruşturmasıyla görevlendirilen kişinin, disiplin kurulunda yer alarak oy kullanamayacağını** belirtmiştir: *“Disiplin kurulu kararlarının sağlıklı ve objektif olması, kararı veren kurul üyelerinin, olayı objektif değerlendirebilmeleriyle mümkündür. Bu itibarla, disiplin soruşturmasıyla görevlendirilen kişinin, delilleri toplayıp, ilgilinin savunmasını alıp, kendi kanaatını da bildirir şekilde hazırladığı soruşturma raporunun disiplin kuruluna intikalinden sonra, kurula katılarak oy kullanması disiplin hukukunda kabul edilmemektedir. Öte yandan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinin “Görüşme Usulü” başlığını taşıyan 26. maddesinde, kurulun gerekli görürse soruşturmacıları da dinleyebileceği belirtilmek suretiyle esasen soruşturmacıların disiplin kurulunda bulunamayacakları zımnen kabul edilmiştir. Sonuç olarak, soruşturmacının disiplin kuruluna katılarak oy kullanması, bu disiplin kurulu tarafından verilen disiplin cezasını hukuken sakatlar.”* (Danıştay 8. D, 17.6.1999, E. 1997/3109, K. 1999/4030, DD, sayı. 102, s.504)

ff)Karar Süresi

Disiplin cezası vermeye yetkili amirler uyarma, kınama, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezalarına, soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren engeç on gün içinde karar vermek zorundadırlar.

Diğer disiplin cezalarının verilmesini gerektiren hallerde, dosya derhal disiplin kuruluna havale edilir. Disiplin kurulu, dosyayı aldığı tarihten itibaren en geç on gün içinde karar vermek zorundadır.

gg)Karar Verilirken Dikkate Alınacak Hususlar

Disiplin cezalarını vermeye yetkili amirler ile disiplin kurulları bu cezalardan birini verirken, disiplin suçunu oluşturan eylemlerin ağırlığını, soruşturulan öğrencinin daha önce bir disiplin cezası alıp almadığını, davranış, tavır ve hareketlerini, işlediği fiil ve yaptığı hareket dolayısıyla pişmanlık duyup duymadığını dikkate alırlar(m.23).

Disiplin soruşturmasına konu olan fiilin, öğrenci tarafından işlendiği **kesin olarak** kanıtlanamıyorsa, öğrenci hakkında disiplin cezası verilemez (**şüpheden sanık yararlanır**). Nitekim Danıştay’a göre; *“...üstüne atılı disiplin suçunu işlediği hiçbir şüpheye yer vermeyecek biçimde kesin olarak ortaya konmadan, çelişkili ifadeler dayanak alınarak davacının...cezası ile cezalandırılması yolundaki dava konusu işlemde hukuki isabet görülmemiştir.”* (Danıştay 10. D, 27.10.1987, E. 1987/2015, K. 1987/1721, DD, sayı. 70-71, s. 550)

Disiplin cezası verilirken, aynı zamanda Anayasal bir ilke olan ve Yönetmeliğin 30. maddesinin (a) bendinde de ifade edilen **“ölçülülük”** ilkesi dikkate alınmalı; disiplin cezası, fiilin ağırlığı ile orantılı olmalıdır. Nitekim Danıştay’a göre; *“takdir edilen disiplin cezası ile, ilgilinin eylemi arasında adil bir denge bulunması ilkesi disiplin hukukunun temel ilkelerindendir. Bu denge kurulurken, olayın oluş biçimi, ilgilinin suç kastının bulunup bulunmadığı, irade dışı etkenlerin eylemin meydana gelmesine etkisi gibi hususların göz önünde bulundurulması gerekmektedir.”* (Danıştay 8. D, 11.12.1997, E. 1995/3680, K. 1997/3928, DD, sayı. 96, s. 408; Aynı yönde Danıştay 8. D, 12.10.1998, E. 1998/4988, K. 1998/3015, DD, sayı. 99, s. 380)

Yönetmeliğin 23. Maddesine göre; disiplin cezalarını vermeye yetkili amirler ile disiplin kurulları; bu cezalardan birini tayin ve takdir ederken, disiplin suçunu oluşturan fiil ve

hareketlerin ağırlığını, sanık öğrencinin hangi maksatla hareket ettiğini ve amacını, daha önce bir disiplin cezası alıp almadığını, davranış, tavır ve hareketlerini, işlediği fiil ve yaptığı hareket dolayısıyla nedamet duyup duymadığını dikkate alırlar. Danıştay’a göre; Yönetmelikte yer alan bu düzenleme, “*öğrencinin olumlu halinin ve geçmişte hiç ceza almamış olmasının, ceza tayininde dikkate alınarak eylemin karşılığı olan cezanın bir alt cezası olan ceza ile cezalandırılmasını öngörmektedir. Fakülte yönetim kurulunca da disiplin cezası verilirken öğrencinin daha önce hiç ceza almamış olması hali de dikkate alındığı halde bir alt ceza uygulamasına gidilmeyerek cezanın alt sınırı verilmiştir. Oysa disiplin hukukunda bir alt ceza uygulamasının anlamı, eylemin karşılığı olan cezanın alt sınırı değil bir alt ceza türüdür.*” (Danıştay 8. D, 5.3.1998, E. 1996/1016, K. 1998/810, DD, sayı. 97, s. 537)

Aynı fiilin, Yönetmeliğin disiplin suçunu düzenleyen birden fazla hükmünü ihlal etmesi halinde (**fikri ictima**), cezalandırmanın nasıl yapılacağı konusunda Yönetmelikte bir hüküm bulunmamaktadır. Danıştay’a göre; *fikri ictima kuralı, disiplin cezaları bakımından da uygulanabilir. Böyle bir durumda fail hakkında, en ağır disiplin cezasını gerektiren hüküm uygulanacaktır* (Danıştay 10. D, 18.2.1985, E. 1984/399, K. 1985/244, DD, sayı. 81, s. 352)

Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir eylemin tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. Disiplin suçunun tekerrürü halinde yükseköğretim kurumundan çıkarma cezası verilemez(m.11).

Disiplin cezasının verilmesine ilişkin kararda, **karara karşı başvurulabilecek yollar gösterilmelidir.** Anayasa’ya göre; “devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.” (Anayasa m. 40/f.2)

hh) Kararın Tebliği

Disiplin soruşturması sonunda verilen disiplin cezası, soruşturma açmaya yetkili amir tarafından;

- a) Hakkında disiplin soruşturması yapılan öğrenciye,
- b) Öğrenciye burs veya kredi veren kuruluşa ve yükseköğretim kurumuna,
- c) Üniversiteden çıkarma cezası verildiği takdirde, yukarıdakilere ilaveten bütün yükseköğretim kurumlarına Yükseköğretim Kuruluna, ÖSYM’ye, emniyet makamlarına ve ilgili askerlik şubelerine bildirilir(m.24).

ı) Disiplin Cezasının Uygulanması

Disiplin cezası vermeye yetkili amir veya kurul kararlarında hangi tarihten itibaren uygulanacağı belirtilmediği takdirde, disiplin cezaları verildikleri tarihten itibaren uygulanırlar(m.25).

DİSİPLİN CEZASINA KARŞI BAŞVURU YOLLARI

Disiplin amirleri ve kurullarınca verilen disiplin cezalarına karşı onbeş gün içinde üniversite yönetim kuruluna itiraz edilebilir.

İtiraz halinde, itiraz mercii olan üniversite yönetim kurulu, itirazı onbeş gün içinde kesin olarak karara bağlar. İtiraz halinde, itiraz mercii olan üniversite yönetim kurulu kararı inceleyerek verilen cezayı aynen kabul veya reddeder. Red halinde, disiplin kurulu veya yetkili disiplin amiri red gerekçesini göz önünde bulundurarak itirazı karara bağlar.

Bu Yönetmeliğe göre verilen cezalara karşı, itiraz hakkı kullanılmadan da idari yargı yoluna başvurulabilir(m.26).

Buna göre; ilgilinin, hakkında verilen disiplin cezasına karşı başvurabileceği iki kanun yolu vardır: İtiraz ve idari yargı yolu.

Disiplin cezasının verilmesine ilişkin kararda, karara karşı başvurulabilecek yollar gösterilmelidir. Anayasa'ya göre; "devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." (Anayasa m. 40/f.2)

KISA HATIRLATMALAR

Disiplin Amiri disiplin suçu hakkında bizzat veya bilvasıta bilgi sahibi olduğunda soruşturmayı kendisi yapabileceği gibi, soruşturmacı vasıtasıyla da yaptırabilir.

Rektör, bütün üniversitenin,

Dekan, bütün fakültenin,

Yüksekokul Müdürü, bütün yüksekokulun,

Enstitü Müdürü, bütün enstitünün disiplin amiridir.

Bu disiplin amirleri resen disiplin soruşturması açabilir ve açtırabilirler.

Soruşturmacının disiplin kurullarına katılması ve oy kullanması yönetmeliğe aykırı olduğundan soruşturmacının disiplin kurulları (yönetim kurulları) dışından atanması uygun olacaktır.

Rektörün açtığı veya açtırdığı soruşturma olayında diğer disiplin amirleri ayrıca soruşturma açamaz ve açtıramazlar.

Disiplin soruşturmasına derhal başlanmalıdır.

Her soruşturma işlemi bir tutanak ile tespit edilir. Tutanakta işlemin nerede ve ne zaman yapıldığı, işlemin mahiyeti, kimlerin katıldığı, ifade alınmış ise soruları ve cevapları belirtecek şekilde düzenlenir, soruşturmacı, katip, ifadesi alınan veya keşif esnasında hazır bulunanlar tarafından imzalanır.

Soruşturmacı her türlü delilden faydalanabilir. Tanık dinleyebilir, olay yerini inceleyebilir, bilirkişiye başvurabilir ve gerekirse bunları istinabe sureti ile de yaptırabilir.

Soruşturmacı öğrenci soruşturmasını **15 gün** içerisinde tamamlamalıdır.

Soruşturma süresinde bitirilemeyecek ise, soruşturmacı gerekçeli olarak ek süre talep edebilir.

Disiplin amirince ek süre verilmesi halinde, durum bir üst disiplin amirine bilgi olarak sunulur.

Disiplin ve ceza soruşturmaları birbirinden bağımsızdır.

Disiplin Kurullarının toplantı nisabı üye tam sayısının yarısından fazlasıdır.

Kurullarda raportörlük görevi başkanın görevlendireceği üye tarafından yürütülür ve raportörün açıklamalarında sonra işin görüşülmesine geçilir.

Kurul gerek görürse soruşturmacıları da dinleyebilir. Fakat soruşturmayı yürüten kişi veya kişiler hiçbir şekilde oy kullanamazlar.

Oylama sonunda karar başkan tarafından açıklanır.

Disiplin Kurullarında her üye oyunu kabul veya red yoluyla vermekle görevlidir, çekimser oy kullanılamaz.

Kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır.

Disiplin Kurulu Başkanı oyunu en son kullanır ve oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

Karar özeti üyelerce imzalanan bir tutanakla tespit edilir.

VIII. TUTANAK ÖRNEKLERİ

(ÖRNEK 1)

KOPYA TUTANAĞI

... Fakültesi 2. kat 23 nolu sınıfta 11. 11. 2003 tarihinde saat 11.00 da başlatılan “Türkçe” dersi vize sınavı sırasında duvar kenarı önden üçüncü sırada oturan 000033 numaralı öğrenci (A)’nın sıra altındaki kitaptan yararlanarak kopya yaptığı (veya yapmaya teşebbüs ettiği) saat 11. 12 de tespit edilerek, öğrencinin yararlandığı kitap ve cevap kağıdına el konulmuş, öğrencinin yoklama listesine imza atması sağlanmış ve öğrenci sınıftan çıkarılarak iş bu tutanak tutulmuştur.

Tutanağın tutulduğu:

Saat: 11.25 tarih: 11. 11. 2003 yer: ... Fakültesi 2. kat 23.nolu sınıf

Ekler:

Öğrenci cevap kağıdı 2 sayfa

Kopya aracı (bir adet kitap)

Gözetmen

(imza)

Gözetmen

(imza)

Gözetmen

(imza)

Uyarı: Altı çizili yerler birbirleriyle aynı olmalıdır.

(ÖRNEK 1)

... ÜNİVERSİTESİ ...FAKÜLTESİ DEKANLIĞI'NA

.....

... günü, saat ...’da ... yerde yapılan ... sınavında, ... numaralı ... isimli öğrencinin ... suretiyle kopya çektiği tespit edilmiş ve hakkında tutanak düzenlenmiştir. Buna ilişkin tutanak (ve kopya) ektedir.

Bilgilerinize arz ederiz. (tarih)

.....

Gözetmen

Ek: 1 adet kopya (kitap vs.)

1 adet öğrenci cevap kağıdı

(ÖRNEK 2)

TC

..... ÜNİVERSİTESİ ... DEKANLIĞI

Yer / Tarih

İlgi ve Sayı

Sayın (Soruşturmacı),

... günü, saat ...'da ... yerde yapılan ... sınavında, ... numaralı ... isimli öğrencinin kopya çektiği ... isimli sınav gözetmenleri tarafından düzenlenen ve teslim edilen ... tarihli dilekçe ve eki tutanakla tespit edilmiştir. Buna ilişkin dilekçe ve tutanak ektedir.

İsim ve numarası belirtilen öğrencinin işlediği iddia edilen fiil hakkında soruşturma yapmakla görevlendirilmiş bulunmaktasınız.Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinin ilgili maddeleri gereğince,disiplin soruşturmasını yaparak, soruşturma raporunuzu süresi içinde dekanlığa teslim etmenizi rica ederim.

.....

Disiplin Amiri

Ek: 1 adet dilekçe ve 1 adet tutanak

(ÖRNEK 3)

EK SÜRE İSTEM YAZISI

... ÜNİVERSİTESİ ... DEKANLIĞI'NA

.....

İlgi: ... gün ve ... sayılı yazınız

İlgi yazı ile ... günü, saat ...'da ... yerde yapılan ... sınavında, ... numaralı ... isimli öğrencinin kopya çektiği iddiası ile öğrenci hakkında dekanlıkça disiplin soruşturması başlatılmıştır.

İlgi yazı ile soruşturmacı olarak görevlendirilmiş bulunmaktayım. (Ek süre talebinin gerekçesi, sözgelimi soruşturmanın arzettiği özellik ve güçlük; araya giren tatil vs.) nedeniyle soruşturmanın yasal süresi içinde bitirilmesi mümkün gözükmemektedir. Soruşturmanın tamamlanabilmesi için ek süreye ihtiyaç vardır. .../.../... tarihine kadar ... günlük ek süre verilmesini,

Saygılarımla arz ederim. (Tarih)

.....

Soruşturmacı

(ÖRNEK 4)

SAVUNMA İSTEM YAZISI

Yer ve Tarih

Sayın (öğrenci),

İlgi: ... makamının ... gün ve ... sayılı yazısı

İlgi yazı ile ... günü, saat ...'da ... yerde yapılan ... sınavında kopya çektiğiniz iddiası ile hakkınızda dekanlıkça disiplin soruşturması başlatılmıştır.

İlgi yazı ile soruşturmacı olarak görevlendirilmiş bulunmaktayım. Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nin 15. maddesi uyarınca savunma hakkınız bulunmaktadır.

Olayla ilgili olarak savunmanızı yapmak üzere ... günü saat ...'da ... yerde hazır bulunmanız (verilen süre 7 günden az olmamalıdır); çağrıya özürsüz olduğunuz halde uymadığınız veya özrünüzü zamanında bildirmediğiniz takdirde, savunma hakkından vazgeçmiş sayılacağınız ve hakkınızda mevcut delillere göre soruşturma raporu düzenleneceği hususu önemle bildirilir.

.....

Soruşturmacı

(ÖRNEK 5)

SAVUNMA TUTANAĞI

SORUŞTURMACI : (soruşturmacının adı, soyadı, görevi)

SAVUNMA YAPAN : Öğrenci

Kimlik bilgileri:

Adresi:

DİSİPLİN SUÇU : (Disiplin soruşturmasının konusu olan ve disiplin suçu oluşturan fiilin ayrıntılı açıklaması)

SAVUNMA TARİHİ VE YERİ : ... gün, saat ...'de, ... yerde

SAVUNMAYI YAZAN : Yeminli Katip (adı-soyadı, görevi)

YEMİNİN ŞEKLİ : Katip'e usulü dairesinde yemini ettirildi. Öğrenci'ye yemin ettirilmedi.

SAVUNMA

Soru1 : Disiplin soruşturmasının konusu olan ve disiplin suçu oluşturan eylem öğrenciye anlatıldı. Disiplin soruşturması konusu olayla ilgili olarak bildiklerini anlatması istendi.

Cevap 1 :

Soru 2 :

Cevap 2 :

Olayla ilgili başka bir söyleyeceği olup olmadığı soruldu.

Başka bir söyleyeceğim yoktur dedi. Okundu, imzası alındı. (Tarih)

.....

Öğrenci

.....

Yeminli Katip

.....

Soruşturmacı

(ÖRNEK 6)

TANIK İFADE İSTEM YAZISI

Yer ve Tarih

Sayın (tanık),

İlgi: ... makamının ... gün ve ... sayılı yazısı

... günü, saat ...'da ... yerde yapılan ... sınavında, ... numaralı ... isimli öğrencinin kopya çektiği iddiası ile tarafınızca düzenlenen tutanak üzerine ilgi yazı ile öğrenci hakkında dekanlıkça disiplin soruşturması başlatılmıştır. İlgi yazı ile soruşturmacı olarak görevlendirilmiş bulunmaktayım.

Olayla ilgili olarak ifade vermek üzere ... günü saat ...'da ... yerde hazır bulunmanız gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

.....

Soruşturmacı

(ÖRNEK 7)

TANIK İFADE TUTANAĞI

Soruşturulan hakkında başlatılan disiplin soruşturması çerçevesinde tanık olarak bilgisine başvurulmak üzere davet edilen'ın tarihinde saat; 'da odasına gelmesi üzerine ilgili huzura alınmıştır.

Tanık, oğlu/kızı'den doğma, doğumlu, halen; adresinde oturur, çalışır (öğrencidir). Tanıklık yapmaya mani hali yoktur.

Soruşturmacı tarafından soruşturma konusu anlatılarak yemin ettirileceği bildirilmiştir. Hazır bulunanlar ayağa kalkarak “bir şey saklamaksızın ve bir şey katmaksızın kimseden korkmayarak bir tesire kapılmayarak bildiğimi namusum ve vicdanım üzerine dosdoğru söyleyeceğime yemin ederim” şeklindeki metin, soruşturmacı tarafından okunmuş ve tanık tarafından yüksek sesle tekrar edilmiştir.

Tanığın olay hakkındaki ifadesine geçilmiştir.

Soru- ; Cevap- ;

Soru- ;

Cevap- ;

Soru- ;

Cevap- ;

Soru- ; Bunlara ilave edeceğiniz başka bir şey var mı ?

Cevap- ; Bildiklerim bu kadardır, ekleyeceğim bir şey yoktur.

İşbu tanık ifadesi tanığa okutulmuş ve tanık doğruluğunu imzası ile tasdik etmiştir.

Soruşturmacı (veya komisyon) Tanık

varsa Yeminli Katip

imza

imza

imza

NOT: Tanık isterse önceden hazırladığı yazılı ifadesini sunmakla yetinebilir. Fakat bu durumda, soru cevap kısmına “tanık önceden hazırlamış olduğu yazılı ifadesini ibraz etmiş ve bu yazılı ifadesi ile yetineceğini belirtmiştir” yazılarak bu durum tanığa imza ettirilir. Burada tanığa “yazılı olarak sunduğunuz ifadenize eklemek istediği” bir husus olup olmadığı sorulur.

(ÖRNEK 8)

TC

... ÜNİVERSİTESİ

...FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ İŞLERİ'NE

.....

İlgi: ... makamının ... gün ve ... sayılı yazısı

İlgi yazı ile ... günü, saat ...'da ... yerde yapılan ... sınavında, ... numaralı ... isimli öğrencinin kopya çektiği iddiası ile öğrenci hakkında dekanlıkça disiplin soruşturması başlatılmıştır. İlgi yazı ile soruşturmacı olarak görevlendirilmiş bulunmaktayım.

Soruşturma kapsamında öğrencinin sicil özetinin ve daha önce herhangi bir disiplin cezası alıp almadığının ivedilikle gönderilmesini;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim. (tarih)

.....

Soruşturmacı

(ÖRNEK 9)

SORUŞTURMA RAPORU

SORUŞTURMACI : (soruşturmacının adı, soyadı, görevi)

SORUŞTURMA ONAYI : ... makamının ... gün ve ...sayılı yazısı.

HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILAN ÖĞRENCİ:

Öğrenci'ye Ait Kimlik Bilgileri :

Numarası, Sınıfı :

Adresi :

Yükseköğretim Kurumuna Giriş Tarihi :

SUÇ KONUSU : (öğrenci'nin işlediği iddia edilen, disiplin soruşturmasının konusu olan ve disiplin suçu oluşturan eylemin ayrıntılı açıklaması)

SUÇ TARİHİ :

SORUŞTURMAYA BAŞLAMATARİHİ :

SORUŞTURMANIN SAFHALARI : (soruşturma süreci, soruşturma kapsamında yapılan işlemler madde madde yazılır)

DELİLLER : Soruşturma kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler (şanığın savunması, tanığın ifadesi vs.)

SAVUNMA ÖZETİ :

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ :

SONUÇ :

Teklifimizdir.

Arz ederim. (Tarih)

Soruşturmacı

SORUŞTURMA DOSYASININ İADESİ

(ÖRNEK 10)

... ÜNİVERSİTESİ ... DEKANLIĞI'NA

.....

İlgi: ... gün ve ... sayılı yazınız

İlgi yazı ile, ... günü, saat ...'da ... yerde yapılan ... sınavında, ... numaralı ... isimli öğrencinin kopya çektiği iddiası ile dekanlıkça başlatılan disiplin soruşturmasında soruşturmacı olarak görevlendirilmiş bulunmaktayım. Öğrenci hakkında yapılan disiplin soruşturması neticesinde hazırlanan dosya ve soruşturma raporu ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. (tarih)

.....

Soruşturmacı

Ek: Soruşturma dosyası

ÖRNEK 11)

SORUŞTURMA DOSYASI DİZİ PUSULASI

1. Soruşturma raporu.
2. Disiplin suçu işlendiğini bildiren tutanak, dilekçe vs.
3. Disiplin amirinin ... gün ve ... sayılı soruşturma onayı ve soruşturmacı tayin yazısı.
4. Ek süre istem yazısı
5. Disiplin amirinin ek süre talebine ilişkin yazısı
6. Soruşturmacının ... tarihli "öğrenci" ye savunma istem yazısı
7. Soruşturmacının ... tarihli "tanık" a ifade istem yazısı
8. Soruşturmacının Yükseköğretim kurumlarından ... tarihli "Sicil Özeti ve Belge" isteme yazısı
9. ... tarihli bilirkişi incelemesi yaptırılmasına ilişkin istem yazısı
10. ... tarihli, ... tarihinde ... yerde keşif yapılacağı ve keşif sırasında hazır bulunması istenen kişilere gönderilen yazı suretleri
11. (Öğrenci)'nin ... tarihli savunma tutanağı
12. (Tanık)'ın ... tarihli ifade tutanağı
13. Yükseköğretim kurumlarının ... gün ve ... sayılı sicil özeti ekli yazısı
14. Bilirkişi raporu
15. Keşif tutanağı

Teslim Eden

Teslim Alan

Teslim Tarihi

Soruşturmacı

...../...../2014

SORUŞTURULAN ÖĞRENCİ HAKKINDA TEDBİR TALEBİ

(ÖRNEK 12)

... ÜNİVERSİTESİ ... DEKANLIĞI'NA

.....

İlgi: ... gün ve ... sayılı yazınız

İlgi yazı ile ... numaralı, ... isimli öğrenci hakkında dil, ırk, din ve mezhep açısından kutuplaşmalara yol açıcı faaliyetlerde bulunduğu iddiası ile dekanlıkça disiplin soruşturması başlatılmıştır.

İlgi yazı ile soruşturmacı olarak görevlendirilmiş bulunmaktayım. ... nedeniyle (fiilin niteliği, öğrencinin bu faaliyete devam etmesi vs.) öğrencinin yükseköğretim kurumu binalarına girmesinin yasaklanması zarureti hasıl olmuştur.

Saygılarımla arz ederim. (Tarih)

.....